

Idag

VERÐUR 12 MILA MARKIÐ SETT
FRÁ 1963 AT ROKNA

Vit eru bundnir av sáttmálanum við Bretar um 6 plus 6 mila markíð fram til 1963; men hava tá friar hendur at seta okkara sjómarg, um ikki altjóðaavgerðir ganga hesum imóti.

Tað eydnaðist JAVNAÐARLANDS-STYRINUM at fáa 12 ára sáttmálan um 3 mila markíð, ið fólkalokks-sambandið fekk trokkað igjøgnum, meðan hesir søtu i landsstýrinum, settan úr gildi.

I staðin fyri fingi vit 12 mila mark við undantaksreglum fyri Bretar, og sáttmálalatiðna stytta við 4 árum.

Nú samráðingar i Geneve endaðu úr-

slitaleysar, eru umstøðurnar ikki tær somu, og eisini vit megu taka fiskimarksspurningin til umhugsunnar, soleiðis sum logmaður tók til i lögmannsrøðuni:

»Vit eru tí bundnir av 6 og 6-fjórðingarsáttmálanum, t. v. s., bretar hava loyvi at fiska at 6 fjórðingum undir Føroyum til 1963, men tá megu teir eisini út um 12-fjórðingamarkíð sett út frá heinum linjum.«

SOSIALURIN

Tað er ikki lukkuligt sum Hákon Djurhuus er vorðin illur og óhoviskur nú uppundir vali.

I fyrsta lagi er hann greiður yvir, at fólkatingsessur hatsara (sessurin, ið hann ætlar at taka av) er i vága.

I øðrum lagi gongur sinni heilt av honum, tí hann sum mótstøðumann hevur fingið Jóhan Nielsen, prest i Klaksvík, ein mann, ið torir at siga sína hugsan — ikki minst um fólkalokkin.

Vit skulu her endurgeva nokur orð, ið Hákon Djurhuus hevur latið sett upp á prent i Dagblaðnum.

Tey lýsa til fulnar, hvørjari neyðstöðu fólkalokkurin er i og hvørji vápn ið sjálvstjórnarflokkurinn formaður á tingi og fólkatingsmaðurin er farin at nýta.

Orðini eru hesi:

Ein situr bert og grundar yvir, við einum ringum smáki i munni, hvørji hovuðsorindini hesin prestur hevur i Føroyum, vóru tey sum guðs-bodheri ella politiskur bodheri. Ikki tí her er eingin grundan neyðug, hann sigur seg at fara sum guðsbodheri, um hann ikki verður valdur sum politiskur bodheri hjá »Socialdemokrati« —

Fleiri orð eru óneyðug!

veitst tú

AT fólkalokksmenn undir seinasta heimsbardaga vildu sleppa at selja skipini út av landinum, úr hondum fiskimanna.

AT fólkalokksmenn undir heimsbardaganum kravdu at størreioararnir skuldi fáa skattin afturgoldna, ið settur var i grunnar m.a. til endurnýggjan skipafloftans.

AT fólkalokksmenn i 1944 vóru imóti einari fullkomnari endurnýggjan av skipafloftanum.

AT fólkalokksmenn, so skjótt teir vóru komnir við meiratala i landsstýrið, fóru at selja skipini út av landinum og byrjaðu við stórtrolaranum »Nólsoyar Páll«.

AT tær iantokulógir, ið gjordar vóru undir fólkalokkslandsstýrinum, til frama fyri endurnýggjan skipafloftans, vóru tolllógir, ið legdu OKURTOLL Á NEYÐSINIARVORUM, SKERDU KEYPIKRAFTINA VIÐ 15 PST,

og dyrkaðu útgæðina hjá einum fiskimanni við 150 kr. um árið.

AT fólkalokkurin var imóti eini skjótari endurnýggjan av skipafloftanum, tá teir i MESTA lagi vildu ganga við til at keypa 15 av teimum 30 Belgjubátunum, ið vóru i tilboði.

ey Quæ

LANDSINS STÖRSTI LYGNARI

Fyri stuttum skrivaði Dagblaðið, at Føroya javnaðarflokkur úr Danmark — frá bryggjarinum »STJERNEN« — hevði fingið 250.000 kr. til at vinna sigur fyri javnaðararrøsluni i Føroyum.

Slikar stórlygnir kann bert eitt blað sum Dagblaðið finna uppá.

Eisini Hákon Djurhuus hevur nú persónliga lagt navn til hesar somu stórlygnir og skrivur:

Tað er kanska tí, at heilir triggir danskir ráðharrar hava vitjað Føroyar ... i summar umframt Dupont, ið er valtekniskar ráðgevandi hjá føroyska javnaðarflokkinum.

Slikir eru teir — landsins størstu lygnarar!

Verunleiki

TAÐ ER VERULEIKI

AT fólkalokkurin stjórnapolitiskt i 1940 — kravdi loysing, fullveldi o. s. fr.

1945 — vildi hava realunion.

1946 — bað vejararnar atkvøða NEI fyri loysing — stovnaða føroyska ríkið —

løtu seg 3 dagar seinri rekka á dyr úr lögtinginum av sama kongi, ið teir frammanundan høvdu sett av.

1949 — var imóti heimastýrslógini

1950 — svór trygdareid til heimastýrslógina,

1957 — svór trygdareid til dansku grundlógina.

1958 — segði seg vilja sjálfstýri

»STIG FYRI STIG«

1960 — ? ? ?

SOSIALLOGGAVAN er bert ein hjálpartænasta, og henda hjálpartænasta skal vera soleiðis, at latin verður forvarlig hjálpar, har tað er neyðugt. Men lat tað verða sagt, at hin besti sosialpolitikkurin er at økja um framleiðsluna, útvega arbeiði og inntøku og gera fólk færi fyri at lóva uppgávurnar á øllum økjum, har tað er gjørligt. Svíkir tað, mugu vit solidariskt veita hjálpar.

Hjálpar til treingjandi børn

Við teirri sosiala lóggávu, ið tað eydnaðist javnaðarlandsstýrinum at fáa fram at galda frá 1. oktober i ár, verður nú stuðul veittur til øll treingjandi børn, hagar til tey eru 18 ára gomul.

Tessverri eru tað nógvar treingjandi børn her á landi, fæðirleys børn, móðurleys børn ella børn, ið á annan hátt eru vánaliga stódd.

Við nýggju sosiallógávuini hava eisini hesi fingið ein skáa og ein ugga i livinum.

I fyrsta lagi kunnu tey nú fáa árliga, tá undirhaldsskyldan er

hjá fæðirinum 744 kr.

hjá móðurini 504 —

hagar til tey eru 2 ár og síðan, tá undirhaldsskyldan er

hjá fæðirinum 624 kr.

hjá móðurini 420 —

Afturat hesum verður hjálpar veitt til barnadóð, skúlagang, konfirmatión, fakliga læru, undir sjúkdómi og við jarðar ferð.

Hetta er størsta framstig, ið nakran-

tið er framst fyrri treingjandi børn; tað var m. a. hesum framstigi, FÓLKALOKKSMENN HEITTU Á TJÓÐVELDISMENN UM AT ATKVØÐA IMÓTI, TÁ MALIÐ VAR FYRI Á TINGI, men tjóðveldismenn søgdu, at tað TORDU teir ikki, hóast teir høvdu hug til tað.

Týsdagin eiga tí øll sosialt og rethugsandi fólk at fara á val og beina burtur teir flokkar, ið hava so lítil virðing fyri treingjandi børnum og uppvakandi ungdomi.

Fylkist um JAVNAÐARFLOKKIN og verð við til at gera kor teirra treingjandi enn betur við stórra tryggleika og stórra hjálpar.

Gomul skulu liva - og liva væl

Tað var ein horð lagna hjá teimum, ið arbeitt, strítt og strevast høvdu eitt langt liv, einki at vita sær at liva av, tá arbeiðsmegin minkaði, tá eitt fórt at kennast og livsdagurin aftnaði.

TAÐ HEVUR ALTÍÐ VERIÐ EIN HOVUÐSTATTUR I JAVNAÐARSTEVNUNI AT TRYGGJA TEIMUM NÓG MIKIÐ TIL LIVSINS UPPIHALD Á ELLISÁRINUM. FYRSTA STÓRA STIGIÐ ER VUNNIÐ — FÓLKAPENSJÓNIN ER VERULEIKI.

Hóast javnaðarmenn legdu alla orku i stríðið, eydnaðist tað at byrja við einans at vinna teimum gomlu eina kryptullisrentu.

Sambandsmenn og sjálfstýrismenn vóru imóti einum munandi stuðuli til tey gomlu.

Ikki fyrr enn hitt fyrsta landsstýrið varð sett, eydnaðist tað javnaðarmennum at sáttmálalinda bæði sambands- og sjálfstýrismenn til at fremja eina ellisrentu, ið munandi nákað.

UNDIR FÓLKALOKKS-SAMBANDS-landsstýrinum vóru tey gomlu fyri stórum bakstreum, tí hetta stýrið vildi treyðugt veita ta hjálpar, ið samsvaraði dyrtjóni.

JAVNAÐARMANNASIGURIN við seinasta lögtingsval breyt hól á afturhaldsgarðin.

Tá landsstýrið skuldi setast, gjordi JAVNAÐARMENN tað til eina hvøðs treyt fyri samgongu við aðrar flokkar, at hitt almenna beinanvegin gjordi lóggávu, ið veitti trygd til øll treingjandi og beindi burtur neyð og veseldomi.

Fólkalokkurin og tjóðveldisflokkurin vildu ikki ganga við til hetta, men søgdu seg til reiðar at

»BOTA UM TEY VERSTU BREKINI I SOSIALLOGGAVUNI.« Hetta var verið enn einki, sersakliga tá tjóðveldisflokkurin ikki nevndi tey gomlu við EINUM EINASTA orði.

Tibetur eydnaðist tað at halda hesar flokkar uttanfyri landsstýrið. Aftaná drúgvur samráðingur gingu sambands- og sjálfstýrismenn við til eina samgongu við javnaðarmenn, har ein av høvuduppgávunum skuldi vera at gera eina nýggja sosiallógávu.

FÓLKAPENSJÓNIN VÁRÐ VUNNIN! 1. apríl 1961 kemur hon i hæddina. Tá kunnu hjo fáa uppi 4800 kr. og einasmólt 3.216 kr. um árið.

HETTA ER STÖRSTA FRAMSTIG, IÐ NAKRANTÍÐ ER GJORT TIL FRAMA FYRI AT TRYGGJA TEIMUM GOMLU MÓTI SAKNI, TROTI OG VESLEÐOMI Á ELLISÁRNUM

Verið við i stríðnum at hekkað pensjónina og seta aldursmarkini longur niður! FYLKIST ØLL UM JAVNAÐARFLOKKIN 15. NOVEMBER

Saltfiskur og mystikkur

Harri blaðstjóri!

Mangt er so háttað, at ikki er so lætt hjá einum og hvørjum at fáa fatur á tí. »Mangt er forborgið i natúrini segði ein.

Men her skulu vit taka eitt evni fram, sum bæði kann siggjast og fólust uppá, eins og tað kann seljast og keypast fyri pengar. Saltfiskur.

Ikki tess minni er mystikkurin stóru. Um tað er sjálv hin háttvirda saltfiskaprisásættingarnevndin sum her kundi havt hug at lagt á vektina og sæð, hvat hon vegar.

Við tað at eg havi spurt rættliga nógvar menn, sum eg havi roknað sakkonar — og rokni her sjálvsagt eisini fiskimenn uppá — um hesa góðu nevnd, hvørja nytta hon i grundini ger fyri teir og landið, og eingin ikki ein tann einasti dugir at svara, verður gátan sjálfandi ikki at minka, tað er greitt.

Tá nú so er státt, kann tað ikki vera ógrundað at nema eitt sindur við hetta álvarsama mál og seta nakrar spurningar fram. Saltfiskur og saltfiskaprisur er ein sera áleikandi spurningur hjá okkum i dag. Her leika milliónir á, og vit hava ikki ráð at spæla við tær. Ómetiliga peningangóðir eru vorðnar lagdar i uppbyggingina av fiskivinnuni, og ræður um, at so nógvar sum gjørligt av framleiðsluni kemur landinum aftur til góðar. Meginparturin av fiskiveiðuni fer jú á marknaðin beinanvegin. (Tíverri fer veiðan undir Føroyum (isfiskurin) eisini ótilvirkað á marknað; hon átti heldur at verið skorin til flak her). Úrslit: arbeiðsloysi um allt landið.

Teir eru nógvar aðrir, sum eisini hava sett eitt stórt spurnadartekin við allan henda mystikkinn viðv. prisásættingarnevndini. Haldi eg tí, tað kundi verið áhugavert at fingið at vitað hetta:

1. Hvi eru vit novddir at hava eina prisásættingarnevnd?
2. Hvat er sjálv grundarlagið undir

teir ymsku prisunum, hon ásetir?

3. Hvi er saltfiskur einasta vora i landinum (burtursæð frá oljuni), sum hevur hámarkspris?

Lat okkum siga, at eingin slik nevnd var — og hvat hendi so? Eg dugi ikki at meta tað ódrvisi enn so — tað sum — hendur við eini hvørji aðrari vóru — at tá vildi ein natúrligur prisur komið fram. Tað mundi einki verið at óttast fyri, hann fór mórúreftrir; keypartarar mundu ikki troið, turkiskisni eru nógvi; i lotuni standa tey har — still, næstan øll. Eg hugsi, sum nevnt, vit kunna takka prisásættingarnevndini nógvi fyri hetta, i hvussu er eigur hon ein stóran part av tókini. Og grundarlagið undir prisunum er, so vilt eg veit, aldri komið fram i ljósið.

Eftir øllum at døma, týkist teir flesku at vera á einum máli um, at henda nevnd óngatið hevur havt annað endamálið enn at niva fiskimenninar og harvið verið landinum til stóran skaða. Havið mikið arbeiðsloysi i kjalavátninum, og djúpasta orsøkin til verkföllini liggur kanska hjá somu nevnd. Síðan gjørt tað, at fiskimenn eru flýddir yvir hals og herðar til onnur lond, sum hava latið munandi hægri pris undir beinleiðis teim somu umstøðum. Tað er eitt faktum. Tað eru ikki fáir fiskimenn, ið siga hetta.

Tá ikki er brúk longur fyri eini avaldari lóg, verður hon avtíkin. Einku gjóldur meira. Er tað ikki bert hetta, ið torvar prisásættingarnevndini — at verða tikið av. Skjótari jó betri.

Tá er hon i hvussu er eingin gáta meira.

Ikki-fiskimáður.

Haldið SOSIALIN